

Traficar amb idees

L'escriptor Vicenç Altaió. Diferencia els traficants d'idees, que podrien ser creadors com Enric Casasses, Perejaume, Manel Guerrero o Carles Hac Mor, dels "obridors de finestres", com Joan Brossa o Miquel Bauçà, els quals es dediquen a "marcar actituds molt fortes sense traficar".

L'edició de la quarta tramesa de Vicenç Altaió sobre el seu concepte del tràfic d'idees ('La dificultat') obre la porta a possibles teoritzacions sobre el mercadeig que s'infiltra, avui, en tot allò que és la cultura i l'excés d'informació.

"E l traficant d'idees actual podria compararse amb els *clerici vagantes*, els frares que, clandestinament, anunciaven la reforma durant el segle XVI, algú atent a les transformacions, idees estètiques, de curta durada". D'aquesta manera resumeix Vicenç Altaió l'encarnació del subjecte que participa en el tràfic d'idees, nom amb què va inaugurar, el 1982, una sèrie de volums que

tenen en *La dificultat* (1999) la seva última manifestació.

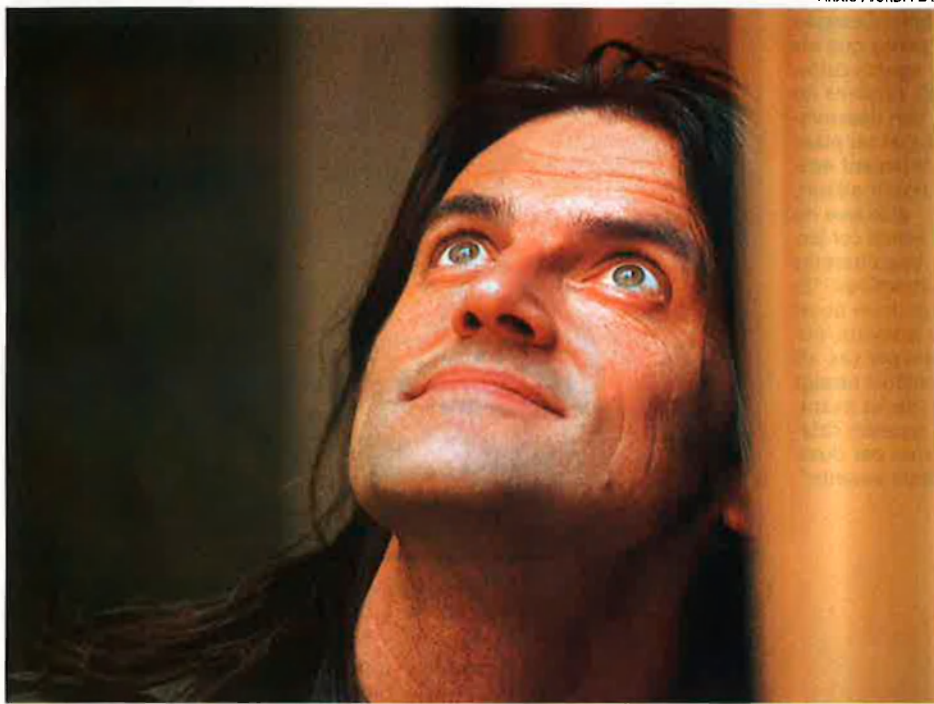
La desapareguda revista-objecte *Cave canis*, darrere la qual hi havia Altaió mateix, Manuel Guerrero, Joaquim Pibernat, Manel Sala i Claret Serrahima, fou el darrer intent dels 'traficants' d'incidir en la societat, després d'haver-se servit de precedents com les revistes *Èczema*, *Tarot de 15*, *Artix* o la col·lecció *Cristalls*, en la qual convivia, al cos-

tat d'Altaió, Josep Palau i Fabre, Jaume Creus, Maria Antònia Oliver, Jordi Coca i J.V. Foix. Tanmateix, l'autor de *L'escriptura sense llançadora* (1997) o *La desconeguda* (1997) ja veu mostres, els anys 30 i 40, de contrariatat a l'avantguarda de Sebastià Gasch o l'obra del periodista-publicista que era Foix, a més de l'esperit que van promoure els integrants de *Dau al ser*". Altaió

diferència, tanmateix, els traficants d'idees, que podrien ser creadors com Enric Casasses, Perejaume, Manuel Guerrero o Carles Hac Mor, dels "obridors de finestres", com Joan Brossa o Miquel Bauçà, els quals es dediquen a "marcar actituds molt fortes sense traficar".

Banalització. Altaió posa l'accent en el procés de banalització que viu la cultura occidental i, per això, oposa el tràfic, que demana "quelcom clandestí, l'escriptura en espais transfronterers, cercant alternatives al mercat, enfrontat al que és oficial", al mercadeig generalitzat. El pintor i poeta Perejaume assegura, per la seva banda, que "el tarannà d'avui implica donar més importància, erròniament, a la divulgació, quan vivim un temps en què es consumeix més que no pas es crea". El poeta Enric Casasses, emprant paraules de Ludwig Plotter, creu que, actualment, predominen "la mediocritat i la consumició", i ell mateix aposta per l'actitud de Pascal Comelade de "passar fronteres". Mentrestant, l'assagista Manuel Guerrero proposa una solució, que ja va avançar *Cave canis*: "L'autopromoció, quan no es pot comptar amb l'ajut institucional i l'administració, ha deixat de treballar la base". Guerrero contraposa el moment de *Cave canis* amb el d'*Artix*, de mitjan anys 80. "Llavors fèiem una publicació de quiosc i ara hem hagut de tirar per una cosa més elitista, adreçada a subscriptors".

La necessitat de "donar una bufetada al buit per obrir un interrogant" marca els projectes d'Altaió, quan "el mercat frivolitza la memòria i el consum anul·la qui s'afirma". Així, l'autor de *La dificultat* entreveu la necessitat del nihilisme contra la inexistència de la postmodernitat. "La literatura dels 70 marca la fi de l'humanisme i la psicologia, tot allunyant-se del costumisme", assenyala Altaió. La desconfiança envers la cultura marcarà, des de llavors, tot quant en surti, fet que a Catalunya indicarà, se-

Altaió posa l'accent en el procés de banalització que viu la cultura occidental i, per això, oposa el tràfic al mercadeig.

gons Manuel Guerrero, el declivi social de la poesia, l'assaig i la crítica, gèneres que ell qualifica de "desvalguts".

"Una cultura està amenaçada, en perill, quan el Poder li nega la possibilitat d'escriure la seva pròpia crònica, quan ha de sotmetre, a l'estadística del consens, la llengua que parla i la imatge que projecta en el mirall. La seva autoconsciència col·lectiva". Així fa un fragment del "Manifest contra l'amnèsia" que contenia el setè número de *Cave canis*. Guerrero creu, doncs, que s'ha de tornar a una sèrie de conceptes d'agitació cultural de la dècada dels 60 i 70, "com l'anar-

quisme o el situacionisme, per fer despertar la gent". "D'aquí ve el fet clandestí dels traficants d'idees (segons Altaió, tan sols la part visible d'un corrent), quan, en un moment de professionalització editorial, Catalunya queda reduïda sota unes altres cultures més potents", assegura Guerrero, que addueix l'exemple del mallorquí Miquel Bauçà per demostrar que la poesia ha caigut en el descrèdit. "La poesia no ven i, per això, pocs poetes són coneguts: Bauçà mateix ha estat maltractat per l'establiment, quan es mereixeria el Premi Nobel per la qualitat de la seva obra", rebla.

Llibertat. Enric Casasses pensa que els agents culturals catalans no han desenvolupat un plantejament econòmic adient, atès que no venen col·leccions barates i atractives, amb què veten a molta gent l'accés a la literatura a l'art i a la ciència. "Es podrien posar a la venda, posem per cas, els millors assaigs de les avantguardes catalanes per dues-centes pessetes". L'autor de *Coltells* o *No hi érem* advoca per la llibertat total de l'autor, per la vera escriptura sense llançadora, com sigui que "l'escriptura mateixa hi troba els seus propis límits". Perejaume

Perejaume creu que el llenguatge creatiu ha evolucionat vers la síntesi: "Els lligams fan que l'obra guanyi en contundència".

Enric Casasses pensa que els agents culturals catalans no han desenvolupat un plantejament econòmic adient, atès que no venen col·leccions barates i atractives: "Es podrien posar a la venda, possem per cas, els millors assaigs de les avantguardes catalanes per dues-centes pessetes".

torna al concepte de "deixar de fer" que va exhibir al Museu d'Art Contemporani de Barcelona fa un any i mig, per "oblidar quan tot s'emmagatzema".

Altaió insisteix, per un altre cantó, en la escassa presència de

creadors catalans al món: "A la biennial de Venècia o a la Documenta de Kassel, no hi som". Així, entre el discurs provincial i internacionalitzant, proposa "el punt ultralocal". "No hi ha un mercat català amb gent potent,

sinó que hi ha poetes, traficants d'idees -afirma-; l'artista actual demana un nou Foix, que sigui capaç de publicitar l'art i la literatura del nostre temps".

Llenguatge. La interdisciplinarietat de les accions dels traficants d'idees apareixen mitjançant les seves connexions amb l'art, la literatura i la música. Perejaume (Altaió el defineix a *Tràfic d'idees* (1986) dient que és un "paisatgista i pirotècnic dels ismes" que "amb una mà al pinzell i l'altra mà més enllà del que és obvi, realitza un seguit d'exercicis propis del físic, del mag i del poeta") creu que el llenguatge creatiu ha evolucionat vers la síntesi: "Els lligams fan que l'obra guanyi en contínuïtat". Com a poeta i pintor, Perejaume dirigeix els seus impulsos creatius més enllà d'un llenç o una estrofa, a més d'apostar per un cert "pseudocientificisme".

Descomptes als subscriptors d'EL TEMPS

Truca'ns de dilluns
a divendres al

93 309 70 04 PROMETEATRE

Només s'admetran les reserves que
es facin amb 7 dies d'antel·lació.

Teatre Principal

Concierto para 48 voces

amb Lola Herrera i Chete Lara

25% de descompte
de dimecres a diumenge.
Barcelona.

Teatre Borràs

El sopar dels idiotes

25% de descompte
de dimarts a divendres.
Barcelona.

Romea

La vida es sueño

de Calderón de la Barca

25% de descompte
de dimarts a divendres.
Barcelona.

Teatre Conda

La jaula de las locas

amb 'La extraña pareja' (Paco Morán i Joan Pera)

25% de descompte
de dimecres a divendres.
Barcelona.

“El que vull és aclarir conceptes, a través d’una creació paral·lela, molt cabdellada, a més de la teorització, tot i que literatura i plàstica no s’il·lustren mai l’una en l’altra”.

Vicenç Altaïó empra les exposicions per parlar d’idees i col·labora, com a poeta, amb creadors diversos, sense establir fronteres estètiques. Ara mateix treballa amb el pintor xilè Alfredo Jaar i a *La dificultat* provoca una sèrie d’*Incendis* amb el pintor i escaendògraf català Frederic Amat, sota l’epígraf de *La dificultat de la poesia*.

Enric Casasses, per la seva banda, manté viva la connexió primitiva de la poesia amb la música, sigui als recitals, sigui enregistrant discos compactes, com el que ha enregistrat amb Manel Pugès, *El pa de navegar*, o el que produirà amb Pascal Comelade després de la bona acollida del seu espectacle conjunt al circuit

ACIC 99, *La catedral d’escurdents*. Casasses reivindica, tot i la petesa de les vendes, la poesia com una “veritable raó de ser” de la literatura. “Quan la cultura es presenta per si mateixa, deixant-se de sardinades, la poesia s’ha de sentir”, sentència.

Manuel Guerrero, finalment, continua amb la seva tasca d’agitador cultural des de la seva ciutat de naixement, Mataró, on participa en les activitats de l’Associació per la Cultura i l’Art Contemporani (ACM) i prepara una antologia al voltant dels poetes de la generació dels 70 fins avui, que durà el títol de *Sense contemplacions*. Guerrero creu que, en l’actual moment de precarietat, “l’art juga amb avantatge, perquè l’obra d’un artista mitjanament conegut es constitueix en moneda de canvi i pot viure per ell mateix”, sense haver de dependre de subvencions. Un fenomen, el de l’ajut institucional,

ARXIU / VICENT A. JIMÉNEZ

Manuel Guerrero continua amb la seva tasca d’agitador cultural des de Mataró: “En l’actual moment de precarietat l’art juga amb avantatge, perquè l’obra d’un artista mitjanament conegut es constitueix en moneda de canvi i pot viure per ell mateix”.

que, segons Casasses, ha generat massa confiança entre els escriptors catalans. I és que “quan l’individu no actua, l’administració aclapara el seu paper creador”.

Andreu Gomila

SAPIENTIA AEDIFICAVIT

SAPIENTIA AEDIFICAVIT

Una veritable biografia històrica i arquitectònica del vell Estudi General a través de les vicissituds, fractures i avanços que han anat configurant-lo com a monument, amb una significació que no es redueix només als aspectes artístics i arquitectònics, sinó que també insereix la història de l’edifici en l’espai més ampli de l’evolució del món acadèmic i cultural.

Sapientia Aedificavit.
David Llorens Castell i
Núria Piqueras Simó, coord.
Servei d. Conservació
del Patrimoni
1999, 310 pp., 28x30 cm.
Edició en castellà i en valencià
Preu: 5.000 ptes.

PREMI
LLEV
AL LLIBRE
MILLOR
EDITAT

disseny: In-Cubus - Publicacions de la Universitat de València

PUBLICACIONES DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

C/ Arts Gràfiques, 13 - 46010 València - Tel. 963 864 115 - <http://www.uv.es/publicacions> - publicacions@uv.es